

Denašnja slika vam kaže mesto Ptuj v sedanjej podobi v podnožji hribca s starinskim gradom.

Drava teče od zahoda proti izhodu.

Mesto ima dve predmestji, blizu 400 hiš in nad 3500 prebivalcev slovenske in nemške narodnosti.

Hiše v mestu imajo večinoma po jedno ali po dve nadstropji. Trgov je več, a največji je Št. Florijanski trg. Cerkve so tri: 1) stolna cerkev, 2) cerkev sv. Petra in Pavla in 3) cerkev sv. Ožbalda. Stolna cerkev je velika in ima posamez stoječ zvonik. Ta zvonik je zelo trdno zidan, ter je bil v prvih časih za vojaško rabo. Visok je 53 m in s kotlovino (bakrom) pokrit. Cerkev je zidana v gotskem slogu in od znotraj posebno lepa. Okolo cerkve in zvonika se vidi mnogo starinskih, največ rimskih spomenikov. Cerkev sv. Petra in Pavla pri minoritskem samostanu, 1360. leta pozidana, je tudi lepo okrašena, ter je farna cerkev Slovencev v Ptujскеj okolici. Samostan tikoma cerkve je velik in prostoren. V predmestji „Kaniža“ stoji cerkvice sv. Ožbalda, ki je 859. leta na mestu nekdanjega rimskega templa sezidana. Cerkvice ima nekaj starih spomenikov, ter je podružnica velike slovenske župe (fare).

Mesto ima različne urade, deželno gimnazijo, petrazredno deško in štiri-razredno dekljsko ljudsko šolo, gledališče, narodni dom, bolnico in hiralnico. Poslednji dve je sezidala štajerska hranilnica 1875. leta. Vojašnice so bile njega dni različni samostani. Preko Drave peljeta dva mostova na veliko Ptujsko polje. Prvi je lesen, drugi železen od južne železnice, ki se je tu 1860. leta odprla.

Meščani se pečajo največ s trgovino in obrtom; okolica s poljedelstvom in vinarstvom, katero posebno v Hálozah in Slovenskih goricah vže od časa Rimljanov sloví.

Zelo lep je visoki grad grofice Herberstein-ove, ki stoji nad mestom. Ondu vidimo lepe vitežke sobe, stare podobe, nekdanje hišne oprave i. t. d. Iz grada je krasen razgled po vsem mestu, preko velikega Dravskega polja in daleč tja v Háloze in Slovenske gorice.

Grad v tej podobi kakor je zdaj, stoji od 1656. leta.

Pod gradom na severo-vzhodnej strani stoji četvero-razredna narodna šola okoliških Slovencev, ki je v lepem in primernem slogu zidana.

Anton Porekar.

—x—

Starih Slovanov bog Triglav.

Bjudjé, bodi si kristjani ali nekristjani, nikoli in nikjer niso bili brez bogá. Takih poganov ní bilo na svetu, da bi ne bili oboževali kacega bitja in si ga predstavljali za bogá. In tudi naši pradedi, stari Slovani, dokler so bili še pogani, oboževali so različna bitja in jih častili kakor bogove. Po njihovej veri je bil svet poln viših bitij, ki so narejala razne prikazni in izpremembe v prirodi. Razlikovali so dobra in hudobna bitja. Dobra so zvali bogove, hudobna pa bése. Kar je dobrega na svetu, vse je od bogóv; a kar je slabega, to so naredili bési. Bogóvi so delili ljudém zdravje, blagostanje, srečo v rodovini, zmago v vojski, sploh vse telesne in duševne dobrote; bési

pa so trosili bolezní, vzbujali rozpore in sovrašta, narejali siromaštvo ter vse, ker je slabega med ljudmi.

Prvi in najimenitnejši med bogovi starih Slovanov je bil Svarog, stvarnik nebes in zemlje, svetlobe, toplote, bliska in groma. Njemu so Slovani največjo čast skazovali ter mu darovali vole in druge žrtve. Temu najvišemu bogu so nekateri Slovani rekali tudi Perun.

Med mnogimi drugimi bogovi, ki so jih častili stari Slovani, bil je najimenitnejši Triglav, bog zemlje, morja in zraka.

Triglav je božanstvo največje modrosti, svetega reda, življenja in solnca. V podobi trojice predstavljeni Triglav je značil trojno svetlónosno moč, ki so jo primerjali trem letnim časom: vzpomládi, poletju in zimi.

Znamenje solnčnega boga Triglava je bil zlat trikot. Dolgo so častili Triglava za trojednega boga in ga zato tudi slikali v podobi treh glav. Triglava so oboževali stari Slovani v denašnji Nemčiji ob reki Labi in stari slovanski Pomorci na obalih baltijskega morja. Poganski Slovani so zidali svojim bogovom zeló lepe hrame, ki so se pa, kar se samo o sebi umeje, zeló razlikovali od krščanskih cerkvá. Tak prekrasen hram so bili postavili bogu Triglavu v mestu Štetinu ob izlivu reke Odre na Pomorjanskem, kraj baltijskega morja.

Kíp solnčnega bogá Triglava v tem prekrasnem hramu je bil od čistega zlatá, a na glavi mu je blestela krona, nakitena z dragim kamenjem. Od krone mu je visela prevésa preko obraza in mu ga zakrivala. Tri glave so značile tudi to, da je Triglav gospodar nad nebem, zemljo in pod zemljo; obraz mu je bil zato prekrit, da bi ne videl ter bi odpuščal grehe ljudém. Bogu Triglavu je bil posvečen črn konj, katerega so oskrbovali njegovi duhovni. Ta konj je prorokoval vse dogodke, ki se bodo zgodili v bodočnosti.

Triglavov hram (tempel) v Štetinu je bil okrašen po vseh stenah s človeškimi in živalskimi podobami.

V hramu so shranjevali orožje, katero so vzeli sovražnikom, pa tudi zlate in srebrne čaše in rogove divjih bikov, v katere so pihali, kadar so klicali v boj.

Triglav se imenuje še danes najvišja gora na Kranjskem, ki ima tri vrhove, drug pri družem; srednji teh vrhov je najvišji, vzdiguje se 2865 m v visočino.

Iz stare knjige.

(Spisal Ksaverij.)

Postelja mi je stala pri oknu. Bilo je z večera. Ležal sem in zrl na kos nebá, ki se je videlo skozi zatemnéle šipe. Nekaj zvezdic je trepetalo pod sinjevkastimi oblaki

Priletel je na moje okno netopír, ostudna žival. Odprl je usta ter govoril: „Tu polegaš in neumno misliš! Po sveti pa se godé stvari znamenite. Vstani in idi, žal ti ne bode!“ In odfrčal je